

SENDİKALARA BAKANLIK MÜDAHALESİ ARTACAK

Aydınlık Gazetesi, 7 Kasım 2011

Yıldırım Koç

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve sendikaların kuruluş ve faaliyetlerine ilişkin bölümü işçi sendikaları konfederasyonlarınca onaylanan Toplu İş İlişkileri Kanunu Taslağının işkollarına ilişkin düzenlemesi, Bakanlığa sendikalara müdahale konusunda geniş olanaklar sağlamaktadır. Bakanlık, yeni düzenlemeyle istediği takdirde sendikalara karşı kullanabileceği bir sopyaya kavuşmaktadır.

Türkiye’de sendikalarımızın bunca yıllık tartışmaya karşın hâlâ farkında olmadıkları bir hak, sendikal örgütlenmede işkolu ayrımının verdiği zararlardır. Bu konuda sık sık “uluslararası normlar”dan söz edilir. Bu konuda “uluslararası norm” yoktur. Tekrar ediyorum, bu konuda “uluslararası norm” yoktur. Tam tersine, “uluslararası norm” olarak kabul edilebilecek olan 87 sayılı ILO Sözleşmesi, işkolları yoluyla sendikaların bölünmesine karşı çıkmaktadır. Dokgemi-İş’in ve Yapı Yol-Sen’in başvuruları üzerine ILO Yönetim Kurulu Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi’nin bu konudaki iki önemli kararına daha önce değinmiştim. Ne yazık ki sendikalarımızda bu konudaki bilgisizlik ısrarla ve inatla sürdürülüyor.

Türkiye’de 1947-1963 döneminde sendikaların işkollarına bölünmesiyle ilgili düzenleme, “5018 Sayılı Kanunun Uygulanma Şekli Gösteren Talimat” idi. Ancak bu dönemde işkolları konusunda büyük sorunlar yaşanmadı.

1963-1983 döneminde yürürlükte bulunan 274 sayılı Sendikalar Kanununun 9. maddesi, sendikaların faaliyet gösterecekleri işkollarının belirlenmesini, Çalışma Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmeliklere bırakmıştı. Bu nedenle bu yıllarda büyük sorunlar yaşandı. Bakanlık, işkolları Yönetmeliğini değiştirerek sendikalar arasında ayrımcılık yaptı; işkolunun kapsamını değiştirerek bazı sendikaları ödüllendirdi, bazılarını cezalandırdı (Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz., Y.Koç, “İşkolları Yönetmeliği,” *Türkiye’de İşçiler ve Sendikalar, Tarihten Sayfalar*, 2000, s.109-126).

2821 sayılı Sendikalar Kanunu, işkollarının kapsamına giren işlerin ve işyerlerinin belirlenmesinin tüzükle düzenlenmesini öngörüyordu. Tüzükler de Bakanlar Kurulu kararıyla kabul ediliyordu. 1983-2011 döneminde işkolları Tüzüğünde önemli değişiklik yapılmadı.

Toplu İş İlişkileri Kanunu Taslağı, anti-demokratik anlayışı daha da güçlendirecek bir düzenleme getirmektedir. Taslağa göre, bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecektir. Ayrıca, eski uygulama sürdürülerek, bir işyerinin işçilerinin hangi işkolunda örgütlü sendikada örgütlenebileceği konusundaki işkolu tespit kararlarının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenmesi korunmuştur.

İşçi sendikaları için işkolu ayrımı ve kamu çalışanları sendikaları için hizmetkolu ayrımı, Türkiye tarafından onaylanmış ve Anayasanın 90. maddesinde 2004 yılında yapılan değişiklikle doğrudan uygulanırlık kazanmış olan 87 sayılı ILO Sözleşmesi ile çelişmektedir. Böyle bir ayırım yapılmamalıdır. Ayrıca, işçi, memur, sözleşmeli personel, geçici personel (657/4/C), ücretli personel gibi farklı biçimlerde istihdam edilen ücretlilerin ortak örgütlenmesi ve farklı alanlardaki ücretli çalışanların genel sendikalar kurabilmeleri de olanaklıdır. Yapılması gereken, sendikaların bu konuda cesur ve kararlı davranması, doğrudan uygulanırlık kazandırılmış olan ILO Sözleşmelerindeki haklarını kullanmalarıdır.

Ne yazık ki bu bilgiyi, cesareti ve kararlılığı gösteremiyorlar. Onlar böyle yapınca, Toplu İş İlişkileri Kanun Taslağında öngörülen yeni düzenlemeyle, Bakanlığın onların tepesinde bir kılıç sallandırmasına olanak tanıyorlar. Bu tasarı bu biçimiyle kabul edilirse, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ikide bir işkolları yönetmeliğini değiştirerek, sendikaların örgütlenme alanlarına ve böylece sendikalara müdahale edebilecek; yandaş sendikaları ödüllendirecek; muhalif sendikaları cezalandıracak.

Bu uygulamalara geç kalınmadan karşı çıkılmalıdır.